सन २०१८-१९ च्या खरीप हंगाम Trigger-२ लागू झालेल्या १८० तालुक्यांमध्ये दुष्काळ सदृश्य परिस्थिती जाहीर करून विविध उपाययोजना व सवलती लागू करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्रमांकः- एससीवाय-२०१८/प्र.क्र.८९/म-७
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
दिनांकः- २३ ऑक्टोबर, २०१८

वाचाः- १) शासन निर्णय, महसुल व वन विभाग, क्रः- संकीर्ण-२०१७/प्र.क्र.१७३/२०१७/म-७, दिनांक- ७ ऑक्टोबर,२०१७
२) शासन निर्णय, महसुल व वन विभाग, क्रः- संकीर्ण-२०१७/प्र.क्र.१७३/२०१७/म-७, दिनांक- २८ जून, २०१८
३) शासन पत्र क्र.एससीवाय-२०१८/प्र.क्र.८९/म-७ दिनांक ११ ऑक्टोबर, २०१८, दिनांक १५ ऑक्टोबर, २०१८
४) शासन पत्र क्र.एससीवाय-२०१८/प्र.क्र.१९४/म-७ दिनांक १९ ऑक्टोबर, २०१८

प्रस्तावनाः

दुष्काळ व्यवस्थापन संहिता, २०१६ मधील तरतुदी व निकष विचारात घेवून राज्यामध्ये दुष्काळ जाहीर करण्यासाठी शास्त्रीय निकष व सुधारित कार्यपध्दती महसुल व वन विभागाच्या संदर्भाधीन शासन निर्णय क्र. १ व २ अन्वये विहित करण्यात आली आहे. त्यानुसार दुष्काळी परिस्थितीचे मुल्यांकन करण्यासाठी Maha Madat ही संगणक प्रणाली विकसित करण्यात आली असून खरीप २०१८ हंगाम राज्यातील सर्व तालुक्यांचे प्रस्तुत प्रणालीमार्फत सप्टेंबर, २०१८ अखेर दुष्काळासाठी मुल्यांकन करण्यात आले आहे. त्यानुसार Trigger-१ लागू झालेले एकूण २०१ तालुके निश्चित झाले आहेत. या २०१ तालुक्यांचे प्रभावदर्शक निर्देशांकाचे मुल्यांकन करण्यात आल्यानंतर एकुण १८० तालुक्यांमध्ये Trigger-२ लागू झाला आहे. Trigger-२ लागू झालेल्या १८० तालुक्यांमध्ये १०% गावे रँडम पध्दतीने निवडून शासनाच्या प्रचलित सुचनेनुसार Ground Truthing ची कार्यवाही करून त्यानुषंगाने अहवाल शासनास सादर करण्याबाबत सर्व विभागीय आयुक्त, आयुक्त (कृषी) व संबंधित जिल्हाधिकारी यांना संदर्भाधीन क्र. ३ व ४ येथील पत्रान्वये कळविण्यात आले आहे. राज्यात दरवर्षी खरीप व रब्बी हंगामात दुष्काळाचे मुल्यांकन केल्यानंतर त्यानुषंगाने दुष्काळ/दुष्काळ सदृश्य परिस्थिती जाहीर करण्यात येऊन विविध उपाययोजना जाहीर करण्यात येतात. सदर उपाययोजना खरीप २०१८ हंगामातील Trigger-२ लागू झालेल्या १८० तालुक्यांमध्ये लागू करण्याची बाब विचाराधीन होती.

शासन निर्णयः

राज्यातील सन २०१८ च्या खरीप हंगामातील Trigger-२ लागू झालेल्या १८० तालुक्यांमध्ये (परिशिष्ट-अ) दुष्काळ सदृश्य परिस्थिती जाहीर करून खालील सवलती लागू करण्यास शासन मंजूरी देण्यात येत आहे.

१) जमीन महसूलात सूट.
२) सहकारी कर्जाचे पुनर्गठन.
३) शेतीशी निगडीत कर्जाच्या वसूलीस स्थगिती.
४) कृषी पंपाच्या चालू विजबिलात ३३.५% सूट.

५) शालेय/महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांच्या परिक्षा शुल्कात माफी.
६) रोहयो अंतर्गत कामाच्या निकषात काही प्रमाणात शिथिलता.
७) आवश्यक तेथे पिण्याचे पाणी पुरविण्यासाठी टँकर्सचा वापर.
८) टंचाई जाहीर केलेल्या गावात शेतक-यांच्या शेतीच्या पंपाची वीज जोडणी खंडीत न करणे.

२. या आदेशान्वये देण्यात येणा-या विविध सवलतीपोटीचा आर्थिक भार संबंधित प्रशासकीय विभागांनी उचलावा व त्यासाठी आवश्यक निधी उपलब्ध करून द्यावा. त्यानुसार या प्रकरणी पुढील उचित कार्यवाही करुन केलेल्या कार्यवाहीचा अनुपालन अहवाल या विभागास सादर करण्यात यावा.

३. संबंधित जिल्ह्याचे जिल्हाधिकारी यानी सोबतच्या परिशिष्ट-अ मध्ये Trigger-२ लागू झालेल्या १८० तालुक्यांमध्ये उपरोक्त उपाययोजना अंमलात आणण्यास प्राधिकृत करण्यात येत आहे. त्यांनी तातडीने सदर उपाययोजना अंमलात आणाव्यात.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०१८१०२३१६४३४३१७१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

Vijay Marotrao Nandekar

Digitally signed by Vijay Marotrao Nandekar
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Revenue and Forest Department, postalCode=400032, st=Maharashtra, 2.5.4.20=77eb3263d1e0e790641287f679612e3f1a8f57c79815a39be6e16e1ca50c9976, cn=Vijay Marotrao Nandekar
Date: 2018.10.23 16:48:06 +05'30'

(वि. मा. नांदेकर)
कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१) मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव
२) मा. मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव (सर्व)
३) सर्व लोकसभा सदस्य/राज्यसभा सदस्य (महाराष्ट्रातील)
४) सर्व विधानसभा सदस्य/विधान परिषद सदस्य
५) मा. मुख्य सचिव यांचे उप सचिव
६) अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
७) अपर मुख्य सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मुंबई
८) अपर मुख्य सचिव (मदत व पुनर्वसन), मुंबई
९) अपर मुख्य सचिव (महसूल), महसुल व वन विभाग,मुंबई
१०) अपर मुख्य सचिव (पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग), मुंबई
११) प्रधान सचिव (ऊर्जा, उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग), मुंबई
१२) प्रधान सचिव (सहकार), सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग,मुंबई
१३) प्रधान सचिव, जलसंपदा विभाग, मुंबई.
१४) सचिव, मृदू व जलसंधारण विभाग, मुंबई.
१५) आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

१६) महालेखापाल-१/२ (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र , मुंबई/नागपूर
१७) महालेखापाल-१/२ (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र, मुंबई/नागपूर
१८) सर्व विभागीय आयुक्त
१९) जिल्हाधिकारी, सर्व
२०) जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी, सर्व
२१) वित्त विभाग, व्यय-९/अर्थसंकल्प कक्ष/अर्थोपाय कक्ष), मंत्रालय, मुंबई
२२) सर्व सहसचिव/उपसचिव कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
२३) महसुल व वन विभाग (म-११/म-३), मंत्रालय, मुंबई-३२
२४) निवड नस्ती म-७ कार्यासन.

शासन निर्णय क्र. एससीवाय-२०१८/प्र.क्र.८९/म-७ दिनांक २३ ऑक्टोबर, २०१८

परिशिष्ट- अ

Trigger-२ लागू झालेल्या तालुक्यांचे विवरणपत्र

क्र.	जिल्हा	तालुका
१.	अहमदनगर (११ तालुके)	जामखेड
२.		कर्जत
३.		नगर
४.		नेवासा
५.		पारनेर
६.		पार्थर्डी
७.		राहाता
८.		राहुरी
९.		संगमनेर
१०.		शेवगाव
११.		श्रीगोंदा
१२.	अकोला (५ तालुके)	अकोला
१३.		बालापूर
१४.		बार्शीटाकली
१५.		मूर्तीजापूर
१६.		तेल्हारा
१७.	अमरावती (५ तालुके)	अचलपूर
१८.		अंजनगाव सुर्जी
१९.		चिखलदरा
२०.		मोर्शी
२१.		वरूड
२२.	औरंगाबाद (९ तालुके)	औरंगाबाद
२३.		गंगापूर
२४.		कन्नड
२५.		खुलताबाद
२६.		पैठण
२७.		फुलंब्री
२८.		सिल्लोड
२९.		सोयगाव
३०.		वैजापूर
३१.	बीड (११ तालुके)	अंबेजोगाई

३२.		आष्टी
३३.		बीड
३४.		धरूर
३५.		गेवराई
३६.		कैज
३७.		माजलगाव
३८.		परळी
३९.		पातोडा
४०.		शिरूर (कासार)
४१.		वाडवणी
४२.	भंडारा (३ तालुके)	लाखणी
४३.		मोहाडी
४४.		पवनी
४५.	बुलडाणा (८ तालुके)	खामगाव
४६.		लोणार
४७.		मलकापूर
४८.		मोताळा
४९.		नांदूरा
५०.		संग्रामपूर
५१.		शेगाव
५२.		सिंदखेड राजा
५३.	चंद्रपूर (१० तालुके)	भद्रावती
५४.		ब्रम्हपूरी
५५.		चंद्रपूर
५६.		चिमूर
५७.		गोंडपिंपरी
५८.		नागभिड
५९.		पोंभूर्णा
६०.		राजूरा
६१.		सिंदेवाही
६२.		वरोरा
६३.	धुळे (३ तालुके)	धुळे
६४.		शिरपूर
६५.		सिंदखेडे
६६.	गोंदिया (३ तालुके)	देवरी
६७.		मोरगाव अर्जूनी

६८.		सालेकसा
६९.	हिंगोली (३ तालुके)	हिंगोली
७०.		कळमनुरी
७१.		सेनगाव
७२.	जळगाव (१३ तालुके)	अमळनेर
७३.		भडगाव
७४.		भुसावळ
७५.		बोदवड
७६.		चालीसगाव
७७.		चोपडा
७८.		जळगाव
७९.		जामनेर
८०.		मुक्ताईनगर (एदलाबाद)
८१.		पाचोरा
८२.		पारोळा
८३.		रावेर
८४.		यावल
८५.	जालना (७ तालुके)	अंबड
८६.		बदनापूर
८७.		भोकरदन
८८.		घनसावंगी
८९.		जाफराबाद
९०.		जालना
९१.		परतूर
९२.	कोल्हापूर (४ तालुके)	बावडा
९३.		हातकणंगले
९४.		कागल
९५.		राधानगरी
९६.	लातूर (१ तालुका)	शिरूर अनंतपाल
९७.	नागपूर (३ तालुके)	कळमेश्वर
९८.		काटोल
९९.		नरखेड
१००.	नांदेड (३ तालुके)	देगलूर
१०१.		मुखेड
१०२.		उमरी
१०३.	नंदुरबार (४ तालुके)	नंदुरबार

१०४.		नवापूर
१०५.		शहादे
१०६.		तळोदे
१०७.	नाशिक (८ तालुके)	बागलाण
१०८.		चांदवड
१०९.		देवला
११०.		इगतपूरी
१११.		मालेगाव
११२.		नांदगाव
११३.		नाशिक
११४.		सिन्नर
११५.	उस्मानाबाद (७ तालुके)	लोहारा
११६.		कळंब
११७.		उस्मानाबाद
११८.		परांडा
११९.		तुळजापूर
१२०.		वाशी
१२१.		भूम
१२२.	पालघर (३ तालुके)	पालघर
१२३.		तलासरी
१२४.		विक्रमगड
१२५.	परभणी (६ तालुके)	मनवत
१२६.		पालम
१२७.		परभणी
१२८.		पाथरी
१२९.		सेलू
१३०.		सोनपेठ
१३१.	पुणे (१० तालुके)	आंबेगाव घोडेगाव
१३२.		बारामती
१३३.		भोर
१३४.		दौंड
१३५.		हवेली
१३६.		इंदापूर
१३७.		मुळशी पौड
१३८.		पुरंदर सासवड
१३९.		शिरूर घोडनंदी

१४०.		वेल्हे
१४१.	रायगड (३ तालुके)	मानगाव
१४२.		श्रीवर्धन
१४३.		सुधागड
१४४.	रत्नागिरी (१ तालुका)	मंडणगड
१४५.	सांगली (७ तालुके)	आटपाडी
१४६.		जत
१४७.		कडेगाव
१४८.		कवठेमहाकाळ
१४९.		खानापूर विटा
१५०.		पलूस
१५१.		तासगाव
१५२.	सातारा (६ तालुके)	कराड
१५३.		खंडाळा
१५४.		कोरेगाव
१५५.		माण दहीवाडी
१५६.		फलटण
१५७.		वाई
१५८.	सिंधुदुर्ग (१ तालुक)	वैभववाडी
१५९.	सोलापूर (९ तालुके)	अक्कलकोट
१६०.		करमाळा
१६१.		माढा
१६२.		माळशिरस
१६३.		मंगळवेढे
१६४.		मोहोळ
१६५.		पंढरपूर
१६६.		सांगोले
१६७.		दक्षिण सोलापूर
१६८.	वर्धा (३ तालुके)	आष्टी
१६९.		कारंजा
१७०.		समुद्रापूर
१७१.	वाशिम (१ तालुका)	रिसोड
१७२.	यवतमाळ (९ तालुके)	बाभूळगाव
१७३.		दारव्हा
१७४.		कळंब
१७५.		केळापूर

१७६.		महागाव
१७७.		मोरेगाव
१७८.		राळेगाव
१७९.		उमरखेड
१८०.		यवतमाळ